

PRIMAIR ONDERWIJS

RESPECT VOOR IEDEREEN

INTRODUCTIEPAGINA

• Algemene informatie

Beste docent,

Voor u ligt de toolkit vanuit RADAR. Vanuit de resultaten van de Diverscity-meter is deze toolkit voor u geselecteerd. Deze toolkit is bedoeld om u te ondersteunen bij het bespreekbaar maken van pesten, diversiteit en respect in de klas. In deze toolkit vindt u 3 oefeningen die u zelf kunt uitvoeren in de klas.

Uit onderzoeken blijkt tussen de 6 en 10% van de jongeren in Nederland een andere seksuele geaardheid of genderidentiteit heeft. Kortom iedereen krijgt in zijn of haar leven te maken met mensen met een andere geaardheid of genderidentiteit. Het is dus belangrijk om kinderen te leren hoe om te gaan met deze diversiteit. Het uitsluitingsmechanisme begint al op deze jonge leeftijd. Het begint met schelden, vaak zonder te weten wat het eigenlijk allemaal precies inhoudt. Daarom is het belangrijk dit onderwerp reeds op vroege leeftijd als een normaal integraal onderdeel van het leven te behandelen. Daarnaast is er het voordeel van de toolkit dat u zonder al te veel moeite deze ook kunt gebruiken voor het bespreken van andere maatschappelijke problemen. U hoeft alleen het onderwerp van seksuele diversiteit te vervangen door het door u gewenste onderwerp.

Om het voor u als docent makkelijker te maken het onderwerp van seksuele diversiteit te bespreken is deze toolkit ontwikkeld door RADAR in opdracht van de Gemeente Rotterdam. Voor meer vragen of informatie, kunt u contact opnemen met diverscity010@radar.nl of 010 – 411 39 11.

• Info toolkit:

RESPECT VOOR IEDEREEN

DOELSTELLING

- Deelnemers zijn zich bewust van de consequenties van pesten
- De kinderen beseffen dat je kunt leren van verschillen en raken geïnteresseerd in verschillen.
- leerlingen kunnen verwoorden wat respect is en wat een open discussie inhoudt. Zij zijn instaat om een open discussie met elkaar aan te gaan waarin respect en discriminatie centraal staan.

BESCHRIJVING

Deze toolkit bestaat uit 3 oefeningen.

In de eerste oefening wordt de kinderen helder wat het effect is van pesten.

In de tweede oefening is het de bedoeling dat de kinderen zich verplaatsen in iemand die afwijkt van andere kinderen in de klas omdat zij zich niet conformeert aan de genderrollen die op die leeftijd vaak erg dominant kunnen zijn. Met elkaar kijken ze hoe ze deze fictieve persoon van goed advies kunnen voorzien.

De derde oefening is een groepsgesprek waarbij de nadruk ligt op respect. Samen gaat u met de kinderen op onderzoek om te komen tot wat respect is, waardoor het verzwakt of versterkt kan worden. Hierna wordt een brug gemaakt naar de onderwerpen vooroordelen en discriminatie. Beide onderwerpen spelen op dit moment een nogal prominente rol in het maatschappelijk debat, iets wat kinderen ook niet zal ontgaan.

INHOUD TOOLKIT

DE PROP

Doel:

- Deelnemers zijn zich bewust van de consequenties van pesten

Tijdsduur:

- Ongeveer 10 minuten

Doelgroep:

Leeftijd: vanaf 8 jaar

Minimaal deelnemers:

Maximaal deelnemers: onbeperkt

Actie trainer

1	De trainer zorgt dat iedere leerling een glad nieuw A4-vel heeft
2	De trainer vraagt de leerlingen het vel papier zo klein mogelijk op te frommelen in een prop
3	De trainer vraagt de leerlingen nu om het vel weer open te vouwen en helemaal glad te strijken tot hoe het was bij het begin
4	De trainer vraagt de leerlingen of het vel weer helemaal glad is (desnoods controleert de trainer het met een nieuw glad vel)
5	De trainer legt uit dat het vel nooit meer zo glad kan worden als het voorheen was. Het is net zo als met vriendschap of de sfeer in een klas. Men kan een vriendschap of de sfeer in een klas ruïneren door pesten. Iemand die een maal gepest is kan wel weer leren om een ander te vertrouwen, maar de herinnering kan nooit worden weggepoetst. Dat betekent dat de vriendschap of sfeer in de klas voor altijd anders zal zijn.

ONAFGEMAAKT VERHAAL

Bron: Boek: Leefvormen, Suggesties voor het stapsgewijs werken aan verbetering van omgangs-vormen en respect jegens diverse leefwijzen in het primair onderwijs (ISBN 90-75359-04-7)

Thema: afwijken van de groep

Niveau: vanaf 8 jaar

Tijdsduur: 30 minuten

Nodig: niets

Leerdoelen kinderen:

De kinderen beseffen dat je kunt leren van verschillen en raken geïnteresseerd in verschillen.

Doelen leerkracht:

De leerkracht gaat na of de leerdoelen voor de kinderen zijn bereikt en probeert op onderdelen de doelen alsnog te behalen.

Tijd:

Stap:

Actie:

Mogelijke tekst:

0:00

Introductie

Vertel wat er gaat gebeuren

Ik ga jullie nu een verhaal vertellen, maar ik zeg er niet bij hoe het verhaal afloopt. Daarna gaan we zelf verzinnen hoe het verhaal zou kunnen aflopen. Aan het eind vertel ik wel hoe het in werkelijkheid is gegaan.

0:05	Organisatie	Vorm een kring Vertel het verhaal	<i>Een (paar) jaar geleden had ik een meisje in de klas dat door andere meisjes vaak gepest werd, omdat ze alleen maar met jongens speelde. Ze heette Saskia. De andere meisjes vonden dat ze met meisjes moest spelen. "Zo hoort dat!" zeiden ze. Wat het meisje hier ook op antwoordde, niets hielp. Ze voelde zich rot want ze wilde graag aardig gevonden worden. Op een dag kwam ze bij mij en vroeg waarom de meisjes zo tegen haar deden.</i>
0:10	Uitvoering	Bespreek de situatie met de kinderen	<i>Wat zouden jullie tegen Saskia hebben gezegd? Snappen jullie wat er aan de hand was? Kunnen jullie het uitleggen? Wat zou de reden kunnen zijn dat meisjes soms niet met jongens zouden willen spelen? Vind je dat een meisje leuk met jongens kan spelen en een jongen met meisjes? Als jongens met jongens spelen, wat doen ze dan? En meisjes met meisjes? En als jongens wel met meisjes spelen, wat doen ze dan? Plagen jongens elkaar ook als een van hen vooral met meisjes wil spelen? Waarom (niet)?</i>
0:30	Afsluiting	Vertel een eind dat aansluit op de discussie in de groep en dat, al gelang naar uw wens, de discussie afrond of verdiept voortzet	<p>- Afrondende afsluiting: <i>We hebben veel mogelijkheden besproken en ik wilde dat ik jullie goede raad toen had gehad. Want toen wist ik niet precies hoe ik moest reageren. Ik heb Saskia toen maar heel veel gevraagd. Ik heb haar ook gevraagd of wij het in de klas zouden kunnen bespreken, maar dat wilde ze liever niet. Toen heb ik, als ik merkte dat Saskia gepest werd, steeds even gepraat met de pestkoppen. Daardoor werd het wel minder.</i></p> <p>- Verdiepende voorzetting: <i>Ik heb Saskia toen heel veel gevraagd, zoals wij nu elkaar ook dingen vragen. Ik heb haar ook gevraagd of wij het inde klas zouden kunnen bespreken en dat wilde ze wel. Het was een leuke bespreking. Daarna hebben we nagedacht en zijn we met deze lessen begonnen. Denk je dat deze lessen helpen om dit soort pesten te voorkomen?</i></p>

Aandachtspunten:

U kunt natuurlijk ook een ander verhaal bedenken dat meer aansluit op uw eigen ervaringen of die van uw school. Op die manier bent u meer gegrond in de werkelijkheid.
Stimuleer dat de kinderen niet alleen u, maar ook elkaar gaan bevragen om te onderzoeken hoe de situatie in elkaar zit.
Begin de discussie afstandelijk (over Saskia, ander groep, wellicht jaren geleden) en verschuif de discussie geleidelijk naar het heden en deze groep. Ga na of er genoeg veiligheid is om dit te doen. Voorkomen moet worden dat bepaalde problemen in de groep in een onveilige context als casus worden besproken.

Nabespreking:

De twee opties bieden u een keuze gezien de tijd. De verdiepingsoptie kunt u mede gebruiken om met de kinderen deze lessen en het schoolklimaat te evalueren.

GROEPSGESPREK RESPECT/VOOROORDELEN/DISCRIMINATIE

Doel:

leerlingen kunnen verwoorden wat respect is en wat een open discussie inhoudt. Zij zijn instaat om een open discussie met elkaar aan te gaan waarin respect en discriminatie centraal staan.

Tijdsduur:

60 minuten

Ruimte:

Groot genoeg zodat alle deelnemers in een kring kunnen zitten.

Stap	Actie trainer
1	<p>Inleiding:</p> <p>Het is de bedoeling om met deze oefening zoveel mogelijk proberen aan te sluiten op de belevingswereld van de jongeren.</p> <p><i>'Een van de onderwerpen die jongeren op die leeftijd zeer bezig houdt is respect. Dit onderwerp komt tot nu toe vaak naar voren in individuele gesprekken met jongeren. Het is een gevoel waar zij behoefte aan hebben, maar tegelijkertijd ook vaak het onderwerp waar zij als groep op worden afgerekend door de maatschappij. Voor de meeste jongeren is het moeilijk uit te leggen wat respect is. Toch wordt respect gebruikt om andere mensen te mogen discrimineren door de jongeren.'</i></p> <p>De trainer gebruikt zoveel mogelijk spiegelen als methode om de discussie te leiden, waarbij hij niet alleen spiegelt naar de persoon die iets gezegd heeft, maar ook naar de andere deelnemers om hun een reactie uit te lokken.</p>
2	<p>De trainer opent de discussie met onderstaande vragen om zo toch duidelijk te krijgen wat respect voor de deelnemers is en betekent. Overigens de vragen kunnen in willekeurige volgorde worden gesteld (vaak is een vraag als wat is respect moeilijker te beantwoorden dan de vraag of je respect kunt verliezen en zo ja, wat verlies je dan?).</p> <ul style="list-style-type: none"> - 'Wat is respect?' - 'Wat betekent respect voor jou?' - 'Hoe kan je respect verliezen?' - 'Hoe kan je respect krijgen of verdienen?'
3	<p>Start als bruggetje van respect naar vooroordelen een discussie met de volgende vraag:</p> <p><i>'Voor wie heb je geen respect en waarom niet?'</i></p> <p>Doel: Duidelijk maken waarom je voor sommige mensen geen respect hebt of wil hebben? Op basis waarvan weet je dingen over hen? Basis: vooroordelen.</p>
4	<p>Verdere vragen die je hierna kunt stellen zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Wat zijn vooroordelen?</i> (Vooroordelen zijn meningen die niet op feiten zijn gebaseerd. Het is vaak het 'over één kam scheren' van mensen in een bepaalde groep.) 2. <i>Waarom hebben mensen vooroordelen?</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Het is gemakkelijk om vooroordelen te hebben.</i> - <i>Het maakt de wereld overzichtelijk.</i> - <i>Je weet niet alles van iedereen.</i> - <i>Napraten van anderen (overnemen van meningen van anderen)</i> - <i>Beïnvloeding door anderen.</i> - <i>Beïnvloeding door de media (televisie, radio, internet, tijdschriften / kranten).</i>
5	<p>Hierna wordt de discussie omgezet naar discriminatie. In dit onderdeel gaat het met name om de eigen ervaringen van de deelnemers met discriminatie Vragen die hierbij gesteld kunnen worden zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Wat doet discriminatie met jezelf, voel je je minder, ben je boos of laat het je koud?</i> - <i>Weerhoudt discriminatie je van het doen van bepaalde activiteiten?</i>

	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Doe je bepaalde dingen anders uit angst voor discriminatie of juist omdat je gediscrimineerd wordt?</i> - <i>Kun je iets doen tegen discrimineren, zo ja wat?</i>
6	<p>Komt de groep niet op gang, dan kan je eerst wat algemene vragen stellen over discriminatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>'Wat is discriminatie?' (Mensen anders behandelen, van uitsluiten of pesten tot veel ergere dingen, omdat ze wegens geslacht, ras, religie of seksuele voorkeur anders zijn.)</i> - <i>'Noem eens meer gronden waarop mensen discrimineren?'</i> - <i>'Wat zijn de uitingen van discriminatie?'</i> - <i>'Waarom denk je dat mensen discrimineren?'</i> - <i>'Kunnen vooroordelen discriminatie veroorzaken?'</i>
7	<p>Afronding discussie: De trainer vat de discussie kort samen en toetst in hoeverre de mening van de deelnemers nog overeen komt met het begin van de discussie.</p>

NABLAD

• Colofon

Copyright tekst Stichting RADAR, 2016

Niet uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, in enige vorm en op welke wijze dan ook, zonder bronvermelding.

Tekst en ontwikkeling van de toolkits: Lavern Muller
Rob Stoop

Stichting RADAR
Grotekerkplein 5
3011 GC Rotterdam
010 – 411 39 11

Hopelijk heeft u aan de hand van deze toolkit een goed gesprek met uw leerlingen gehad over pesten, diversiteit en respect. En zijn een aantal van hun mogelijke vooroordelen weggenomen. Het is belangrijk om kinderen reeds vanaf jonge leeftijd te laten kennis maken met (seksuele) diversiteit.

Mocht u geïnteresseerd zijn in nog meer toolkits, dan kunt u deze vinden via <http://diverscity010.nl/toolkits/>

